

ประโยค ป.ธ. ๔

แปล มคอเป็นไทย

สอบ วันที่

๒๕๖

๑. อตีเต พาราณสียํ ตโย เสฏฺฐิปฺตุตา อหฺลํ ๑ อนฺเตนคเว จ เอกสมึ สเว ปทุมานิ
 ปุพฺพหฺตติ เอโก จ จินฺนาโส ปฺริโส ตํ สรํ รกฺขติ ๑ อเถกทิวสํ มาลํ ปิณฺหิตฺวา อฺสุสวํ กิพฺพิตุกามา
 เต เสฏฺฐิปฺตุตา นาสจฺจินฺนสฺส อภูเตน วณฺณํ วตฺวา มาลํ ยาจิสุสามาติ ตํ อฺปสงฺกมิตฺวา
 อภฺลํ ๑ เตเสวโก ยาจนฺโต อิมํ คาถมาห

ยถา เกสา จ มสฺสุ จ จินฺนํ จินฺนํ วิรุหติ

เอวํ รุหตุ เต นาสา ปทุมํ เทหิ ยาจิโตติ ๑

หฺตติโย ยาจนฺโต อิมํ คาถมาห

ยถา สารทิกํ พีชํ เขตเต วุตฺตํ วิรุหติ

เอวํ รุหตุ เต นาสา ปทุมํ เทหิ ยาจิโตติ ๑

ตตฺถ สารทิกนฺติ สรทสมเย คเหตุวา นิภฺชิตฺตํ สารสมฺปนฺนํ พีชํ ๑ โส เตสํ กุชฺฌิตฺวา
 น ปทุมํ อทาสี ๑

อถ ตติโย ยาจนฺโต อิมํ คาถมาห

อุภฺปิ ปลปนฺเตเต อปิ ปทุมานิ ทสฺสติ

วชฺชํ วา เต น วา วชฺชํ นตฺถิ นาสาย รุหนา

เทหิ สมฺม ปทุมานิ ตฺวปี เม ตสฺส ยาจิโตติ ๑

ตตฺถ อุภฺปิ ปลปนฺเตเตติ เอเต เทวปี มฺสา วทฺหติ ๑ อปิ ปทุมานีติ อปิ นาม โน
 ปทุมานิ ทสฺสตีติ จินฺเตตฺวา เอวํ วทฺหติ ๑ วชฺชํ วา เต น วา วชฺชุนฺติ ตว นาสา รุหตฺติ
 เอวํ เต วเทยฺยํ วา น วา วเทยฺยํ เอเตสํ วจฺนํ นาม อปฺปมาณํ สพฺพธาปิ นตฺถิ นาสาย
 รุหนา อหํ ปน เต นาสํ ปฏฺิจจ น กิณฺจิจิ วทามิ เกวลํ ยาจามิ ตสฺส เม เทหิ สมฺม ปทุมานิ
 ยาจิโตติ ๑

ตํ สุตฺวา โส เอเตหิ ทฺวีหิ มฺสาวาทิ กถิตฺ ตุมฺเทหิ สภาโว กถิตฺ ตุมฺหากํ
 อนฺุจฺฉวิกานิ ปทุมานิ ทมฺมีติ มทฺนตํ ปทุมกาลาปํ อทาสีติ ๑

[๒๗๙] อตีเต พาราณลียํ ตโย เสฏฺฐิปุตุตา อเหตุํ ๑ อนโตนคร จ เอกสุมี สเว
ปทุมานิ ปุปฺพนติ เอโก จ

[๒๗๙] ในอดีตกาล ได้มีบุตรเศรษฐี ๓ คน ในกรุงพาราณสี ๑ ก็ดอกปทุมทั้งหลาย
ในสระแห่งหนึ่งภายในพระนครมานอยู่, และบุรุษจมูกี่นผู้หนึ่งเฝ้าสระนั้นอยู่ ๑

ฉินุหนาส ปุริโส ตํ สรํ รกฺขติ ฯ อถกทิวสํ มาลํ ปิณฑิตฺวา อสุสวํ กิพิตฺกามา เต เสฏฺฐิปุตฺตา
นาสจฉินุหนสฺส อฏฺเฐน วณฺณํ วตฺวา มาลํ ยาจิสุสามาติ ตํ อฺปสงฺกมิตฺวา อฏฺฐํสุ ฯ เตเสวโก
ยาจนฺโต อิมํ คาถมาท

ยถา เกสา จ มสฺสุ จ ฉินฺหนํ ฉินฺหนํ วิรุหติ
เอวํ รุหตุ เต นาสา ปทุมํ เทหิ ยาจิตฺติ ฯ

ทฺติโย ยาจนฺโต อิมํ คาถมาท

ยถา สารทิกํ พีชํ เขตฺเตต วุตฺตํ วิรุหติ
เอวํ รุหตุ เต นาสา ปทุมํ เทหิ ยาจิตฺติ ฯ

ตตฺถ สารทิกนฺติ สรทสมเย คเหตุวา นิภฺชิตฺตํ สารสมฺปนฺนํ พีชํ ฯ โส เตสํ กุชฺฌิตฺวา
น ปทุมํ อทาสี ฯ

ภายหลังวันหนึ่ง บุตรเศรษฐีเหล่านั้น ต้องการจะประดับดอกไม้ เล่นมหรสพ ปรึกษากันว่า
"พวกเรา จักกล่าวยกย่องบุรุษจุมูกวินด้วยคำไม่จริง ขอดอกไม้ ดั่งนี้แล้ว ได้เข้าไปหาเขา
ยืนอยู่ ฯ ในบุตรเศรษฐี ๓ คนนั้น คนหนึ่งเมื่อจะขอ กล่าวคาถานี้ว่า

"ผมและหมวดที่เขาโกนแล้ว ๆ ย่อมงอกขึ้นได้ ฉันใด,
ขอมุกของท่านจงงอกขึ้น ฉันนั้น ท่านอันข้าพเจ้าขอแล้ว
จงให้ดอกปทุมแก่ ข้าพเจ้าเถิด" ฯ

คนที่ ๒ เมื่อจะขอ กล่าวคาถานี้ว่า

"พีชที่เก็บไว้ในฤดูสารท หว่านลงในนา ย่อมงอกขึ้นได้ ฉันใด
ขอมุกของท่านจงงอกขึ้น ฉันนั้น ท่านอันข้าพเจ้าขอแล้ว
จงให้ดอกปทุมแก่ข้าพเจ้าเถิด" ฯ

บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า สารทิกํ ได้แก่ พีชอันสมบุรณ์ด้วยแก่น ที่เขาถือเอาเก็บไว้
ในสารทสมัย ฯ บุรุษนั้นโกรธ ไม่ให้ดอกปทุมแก่บุตรเศรษฐี ๒ คนนั้น ฯ

อถ ตติโย ยาจนฺโต อิมํ คาถมาห

อุโภปิ ปลปนฺเตเต

อปิ ปทุมานิ ทสฺสตี

วชฺชํ วา เต น วา

วชฺชํ นตฺถิ นาสาย รุหฺนา

เทหิ สมฺม ปทุมานิ

ตฺวปิ เม ตสฺส ยาจิโตตี ฯ

ตตถ อุโภปิ ปลปนฺเตเตตี เอเต เทวปิ มฺสา วทฺหตี ฯ อปิ ปทุมานีตี อปิ นาม โน
ปทุมานิ ทสฺสตีตี จินฺตตฺวา เอวํ วทฺหตี ฯ วชฺชํ วา เต น วา วชฺชุนฺตี ตว นาสา รุหฺนฺตี
เอวํ เต วเทยฺยํ วา น วา วเทยฺยํ เอเตสํ วจฺนํ นาม อปฺปมาณํ สพฺพถาปิ นตฺถิ นาสาย
รุหฺนา อหํ ปน เต นาสํ

ที่นั้นบุตรเศรษฐีคนที่ ๓ เมื่อจะขอ ได้กล่าวคาถานี้ว่า

"แม่ทั้ง ๒ คนนั้นคิดว่า 'ท่านผู้นี้จักให้ดอกปทุม (ด้วยอุบาย
นี้) บ้าง' จึงพากันพูดพาล่าม, คนทั้ง ๒ นั้นจะพูด (อย่างนั้น)
ก็ตาม ไม่พูดก็ตาม, จมูกของท่านจงงอกขึ้นไม่ได้เลย, สหาย
แม้ท่านอันข้าพเจ้าขอแล้ว จงให้ดอกปทุมแก่ข้าพเจ้าเถิด" ฯ

บรรดาบทเหล่านั้น บทคาถาว่า อุโภปิ ปลปนฺเตเต ความว่า แม่คนทั้ง ๒ นั้นพูด
เท็จ ฯ คำว่า อปิ ปทุมานิ ความว่า คิดว่า "บุรุษนี้จักให้ดอกปทุมทั้งหลายแก่พวกเราบ้าง
เป็นแน่" จึงกล่าวอย่างนั้น" ฯ บทคาถาว่า วชฺชํ วา เต น วา วชฺชํ ความว่า คนเหล่านั้นจะฟัง
พูดก็ตาม ไม่พูดก็ตาม อย่างนี้ว่า "ขอจมูกของท่านจงงอกขึ้น," ชื่อว่าคำพูดของคนเหล่านั้น
ไม่เป็นประมาณ, จมูกย่อมงอกขึ้นไม่ได้แม้โดยประการทั้งปวง, ส่วนข้าพเจ้าไม่อาศัยจมูกของ
ท่านพูดอะไร ๆ,

ปฏิจุจ น กิณฺจิ วทามิ เกวลํ ยาจามิ ตสฺส เม เทหิ สมฺม ปทุมานิ ยาจิโตติ ฯ

ตํ สุตฺวา โส เอเตหิ ทฺวี่หิ มุสาวาทิ กถิโต ตุมฺเหหิ สภาโว กถิโต ตุมฺหากํ
อนุจฺฉวิกานิ ปทุมานิ ทมฺมีติ มหนฺตํ ปทุมกลาปํ อทาสีติ ฯ

ขอแต่อย่างเดียว; สหาย ท่านอันข้าพเจ้าขอแล้ว จงให้ดอกปทุมทั้งหลายแก่ข้าพเจ้านั้นเถิด ฯ

บุรุษนั้นฟังคำนั้นแล้ว กล่าวว่ "คนทั้ง ๒ นั้นพูดมุสาวาท, ท่านพูดแต่ความจริง;
ข้าพเจ้าให้ดอกปทุมอันสมควรแก่ท่าน" ดังนี้ แล้ว ได้ให้ดอกปทุมกำใหญ่แล้วแล ฯ